

Odgovornost i transparentnost u oblasti bezbednosti hrane u pravu evropske unije – institucionalni aranžmani i aktuelne inicijative za unapređenje pravnog okvira

Marko Milenković*

Materija bezbednosti hrane, zbog svog značaja za zaštitu zdravlja i funkcionisanje zajedničkog tržišta, već više decenija predstavlja područje značajne legislative aktivnosti ali i vibrantne akademske i političke debate. Regulatorna 178/2002 propisuje osnovne principe i zahteve u oblasti hrane, postavlja principe kontrole bezbednosti hrane, a njome je ustanovljena i Evropska vlast za bezbednost hrane (EFSA), decentralizovana agencija Evropske unije koja predstavlja centar ekspertize u ovoj oblasti. Funkcija EFSA je obezbeđivanje naučnih procena i mišljenja koja su od velikog značaja za institucije EU u procesu regulacije. Agencija takođe učestvuje u različitim oblicima umrežavanja i saradnje nadležnih organa i naučnih institucija zemalja članica. Procena, upravljanje i komunikacija rizika koji postoji od pojedinih supstanci kontinuirano privlači pažnju javnosti uz postojanje inicijativa za povećanjem transparentnosti rada i javnosti podataka u ovoj oblasti, imajući u vidu pojedine slučajeve iz prakse kako na evropskom tako i na nivou država članica koje su u velikoj meri otvorili pitanje poverenje javnosti u naučnu ekspertizu. Nakon uspešnog podnošenja Evropske građanske inicijative u vezi sa konkretnom supstancom – glifozatom (glyphosate), Evropska komisija je nedavno predložila obuhvatne promene sadašnjeg pravnog režima u cilju podizanja transparentnosti i održivosti sistema procene rizika u EU, kao i jačanja kapaciteta EFSA. U članku se analiziraju najvažnija pitanja u okviru aktuelne legislative debate.

Ključne reči: *bezbednost hrane, zaštita zdravlja, transparentnost, poverenje u ekspertizu*

* **doktor pravnih nauka, naučni saradnik** Instituta društvenih nauka u Beogradu, Centar za pravna istraživanja, mmilenkovic@idn.org.rs